

Powstanie Państwa Weneckiego (*Serenissima Repubblica di Venezia*) jest jednym z fenomenów, które nadal przyciągają uwagę i wywołują dyskusje wśród naukowców. Również historia ustroju politycznego – Republika Wenecka pozostawia wiele znaków zapytania. Na przykład – w jaki sposób bizantyńskim urzędnikom, weneckim dożom udało się zmieniwać władców niezależnych od Bizantyńczyków. Wyspa Murano – dawna *Ammuriana*, najprawdopodobniej zasiedlona przez mieszkańców jednej z dzielnic rzymskiego miasta na łądzie stałym – Altino, podczas ucieczki przed barbarzyńcami, stanowi, poza Rialto, Torcello, czy Mazzorbo, dobry przykład zasiedlenia w krótkim czasie wysp, które stały się wyspami-miastami o wielotysięcznej liczbie mieszkańców.

Projekt *Ammuriana – Wyspa Murano w świetle wykopalisk archeologicznych* ma na celu zbadanie i określenie roli Murano w organizmie Wenecji we wczesnym i późnym średniowieczu. Podstawą będą materiały archeologiczne odkryte podczas polsko-włoskich wykopalisk (1983-1986) na Campo S. Maria e Donato na Murano, przed fasadą kościoła w świetle dostępnych źródeł historycznych. Bazylika pod wezwaniem Santa Maria e Donato (wzniesiona prawdopodobnie w VII wieku) jest klejnotem weneckiej architektury romańskiej. Ze względu na światową fascynację kulturą wenecką (tym bardziej, że Wenecja znajduje się na Liście Światowego Dziedzictwa UNESCO), konieczne jest ukazanie rozwoju i ewolucji tej szczególnej kultury na tle powstawania miast, w skali jednego z miejskich organizmów wspólnie tworzących Wenecję.

Celem badań jest interpretacja odkrytych układów stratygraficznych oraz studia naukowe dotyczące struktur architektonicznych i pochówków cmentarza przykościelnego (przede wszystkim ich chronologii) – przygotowanie do wykorzystania i publikacji bardzo ważnych, niedostatecznie zbadanych źródeł archeologicznych do wczesnej historii Wenecji. Znaczące jest również to, że badania wiążą się z hipotetycznym położeniem baptysterium (ośmiokątnego budynku, znanego ze źródeł pisanych) oraz całego kompleksu wspaniałej bazyliki romańskiej Santa Maria e Donato, należącej do kanonu zabytkowej architektury weneckiej. Dotyczy więc jednego z zabytków ważnych dla całej kultury europejskiej. Baptysterium funkcjonowało prawdopodobnie do XVI wieku, kiedy popadło w ruinę.

Polska obecność w badaniach archeologicznych Laguny Weneckiej rozpoczęła się od pionierskich prac na wyspie Torcello w roku 1961. Włoscy naukowcy mają duże doświadczenie w badaniach stanowisk archeologicznych, podobnych do wydobytych na Murano pod względem środowiska naturalnego, charakteru osadnictwa i chronologii. Współpraca Instytutu Archeologii i Etnologii Polskiej Akademii Nauk i Uniwersytetu Weneckiego umożliwi więc studia danych archeologicznych i historycznych uzyskanych wspólnie przez polskich i włoskich naukowców, dzięki czemu zdobędą oni wiedzę na temat materiałów zabytkowych ważnych dla zrozumienia procesów historycznych zachodzących w Europie wczesnośredniowiecznej, w szczególności w dziedzinie formowania się miast i powstawania architektury romańskiej.

Oprócz publikacji monografii planowane jest zaprezentowanie wyników projektu w formie wystawy planszowej: *Pomiędzy niebem a wodą* jako podsumowanie wyników prac nad projektem. Jednym ze sprawdzianów skuteczności przekazu wiedzy będzie odbiór i reakcja na treści umieszczone w tej wystawie.